

Lekcja 14

Temat: Manifest młodego pokolenia – Adam Mickiewicz „Oda do młodości”.

Definicja ody:

- wywodzi się z greckiej liryki chóralnej;
- utwór wierszowany, najczęściej stroficzny;
- o charakterze pochwalnym lub dziękczynnym;
- utrzymany w patetycznym stylu;
- opiewa wybitną postać, wydarzenie, uroczystość, instytucję, wzniosłą ideę.

Jak zostały przedstawione na obrazie postacie symbolizujące młodość i starość

Wlastimil Hofman „Starość i młodość”

Adam Mickiewicz

„Oda do młodości”

Bez serc, bez ducha, to szkieletów ludy;
Młodości! dodaj mi skrzydła!
Niech nad martwym wzlece światem
W rajską dziedzinę ułudy:
Kędy zapach tworzy cudu,
Nowości potrzęsa kwiatem
I obleka w nadziei złote malowidła.

Niechaj, kogo wiek zamroczy,
Chyląc ku ziemi poradłone czoło,
Takie widzi świata koło,
Jakie tępyimi zakreśla oczy.
Młodości! ty nad poziomy
Wylatuj, a okiem słońca
Ludzkości całe ogromy
Przeniknij z końca do końca.

Patrz na dół - kędy wieczna mgła zaciemia
Obszar gnuśności zalany odmětem;
To ziemia!
Patrz, jak nad jej wody trupie
Wzbił się jakiś ptaz w skorupie.
Sam sobie sterem, żeglarzem, okrętem;
Goniąc za żywiołkami drobniejszego ptazu,
To się wzbija, to w głąb wali;
Nie lgnie do niego fala, ani on do fali;
A wtem jak bańka prysnęła o szmat głazu.
Nikt nie znał jego życia, nie zna jego zguby:
To samoluby!

Młodości! tobie nektar żywota
Natenczas słodki, gdy z innymi dzielę:
Serce niebieskie pój wesele,
Kiedy je razem nic powiąże złota.
Razem, młodzi przyjaciele!...
W szczęściu wszystkiego są wszystkich cele;
Jednością silni, rozumni szatę,
Razem, młodzi przyjaciele!...
I ten szczęśliwy, kto padł wśród zawodu,
Jeżeli poległ ciałem
Dał innym szczebel do sławy grodu.
Razem, młodzi przyjaciele!...
Choć droga stroma i śliska,
Gwałt i słabość bronią wchodu:
Gwałt niech się gwałtem odciska,
A ze słabością łamać uczmy się za młodu!

Dziekiem w kolebce kto łeb urwał Hydrze,
Ten młody zdusi Centaury,
Piektu ofiarę wydrze,
Do nieba pójdzie po laury.
Tam sięgaj, gdzie wzrok nie sięga;
Łam, czego rozum nie złamie:
Młodości! orla twych lotów potęgą,
Jako piorun twoje ramię.

Hej! ramię do ramienia! spólnymi tańcuchy
Opaszmy ziemskie kolisko!
Zestrzelmy myśli w jedno ognisko
I w jedno ognisko duchy!...
Dalej, bryto, z posad świata!
Nowymi cię pchniemy tory,
Aż opleśniętej zbywszy się kory,
Zielone przypomnisz lata.

ADRESAT – NADAWCA (KTO DO KOGO MÓWI?)

JA, MY

TY

ONI

ROMANTYCY

KLASYCY

➤ W JAKIEJ SYTUACJI?

➤ JAK MÓWI?

➤ POZYCJA „JA” LIRYCZNEGO?

➤ W JAKIM GATUNKU SIĘ WYPOWIADA? Uzupełnij jego definicję.

-Jeden z podstawowych gatunków poetyckich wywodzący się z greckiej/rzymskiej liryki chóralnej, utwór wierszowany, najczęściej pozbawiony podziału na strofy/ stroficzny, o charakterze pochwalono-panegirycznym/ patriotycznym/ biesiadnym/ funeralnym lub dziękczynnym/ lamentacyjnym/ rozrywkowym, utrzymany w patetycznym/ synkretycznym/ żartobliwym stylu, opiewający dowolną/ wybitną postać, wydarzenie, uroczystość, instytucję czy wzniosłą ideę.

➤ Wyjaśnij w kilku zdaniach cytaty: „Tam sięgaj, gdzie wzrok nie sięga”, „Łam, czego rozum nie złamie”.

w utworze postawiona jest wyraźna opozycja

my

młodzi

Dobro

pod liryczny potępia i gardzi pokoleniem starszym, widać to na płaszczyźnie formalnej jak i semantycznej

- W utworze kilka razy pojawiają się apostrofy do młodości. Napisz, w jakim celu poeta ją przywołuje

Młodości! dodaj mi skrzydła!

Młodości! ty nad poziomy/ Wylatuj,

Młodości! tobie nektar żywota
Natenczas słodki, gdy z innymi dzielę:

Młodości! orla twych lotów potęgą,
Jako piorun twoje ramię.

- Głównym celem wiersza jest przeciwstawienie wspaniałej młodości beznadziejnej starości. Znajdź wszystkie elementy, które je różnią.

	MŁODOŚĆ!!!	STAROŚĆ
Przestrzeń, w której się znajdują		
Perspektywa, z której oglądają świat		
Barwy i zjawiska, które towarzyszą obrazowi świata		

nawiązania do mitologii

nawiązania do Biblii

- Wskaż elementy świadczące o oświeceniowym i romantycznym charakterze „Ody do młodości”

IRRACJONALIZM, GATUNEK (ODA), IDEA BRATERSTWA, UTYLITARYZM, BUNT GLORYFIKACJA MŁODOŚCI, ODWOŁANIA DO MITOLOGII, REWOLUCJONIZM, EKSPRESJA WYPOWIEDZI, KONTRASTOWE ZESTAWIENIA, INDYWIDUALIZM KATEGORIA DUCHA, POTĘPIENIE INDYWIDUALIZMU W DZIAŁANIU, APOLOGIA ZBIOROWEGO CZYNU, WIARA W POSTĘP, PRYMAT EMOCJI,

OŚWIECENIE

ROMANTYZM

► Duch w „Odzie” Adama Mickiewicza to...

- ☐ Symbol starego świata.
- ☐ Mara, upiór.
- ☐ Przeciwnieństwo świata rzeczy.
- ☐ Symbol rzeczywistości idealnej.
- ☐ Motyw nawiązujący do „Dziadów”.

Wstaw odpowiednie środki artystyczne.

*POWTÓRZENIA *KLAMRA *WYKRZYKNIK *APOSTROFA *EPITET *PERSONIFIKACJA
*PORÓWNANIE *METAFORA *HYPERBOLA *ONOMATOPEJA *PERYFRAZA

„OBSZAR GNUŚNOŚCI ZALANY ODMĘTEM”

„HEJ! Szumią, ciekną, zestrzelmy, prysnął”

„kolisko, ogromny”

„Jak piorun twe ramię”

„wody trupie”

„młodości! Ty nad poziomy”

„Razem młodzi przyjaciele!”

„Bez serc, bez ducha”

„Młodości!”

„serce niebieskie poi wesele”

„okiem słońca”

- Zaznacz te fragmenty „Ody do młodości”, które na stałe zakorzeniły się w polskiej świadomości kulturowej jako skrzydlate słowa.

- ☐ „Bez serc, bez ducha, to szkieletów ludy”
- ☐ „Tam sięgaj, gdzie wzrok nie sięga”
- ☐ „Sam sobie sterem, żeglarzem, okrętem”
- ☐ „Zestrzelmy myśl w jedno ognisko”
- ☐ „Pryskają nieczułe lody”
- ☐ „Młodości! Dodaj mi skrzydła!”
- ☐ „W szczęściu wszystkiego są wszystkich cele”

Młodość przenika ludzi.	Młodość – nektar życia.	Apel o postrzeganie pozazmysłowe i pozarozumowe.	Diagnoza starych. Prośba do młodości o skrzydła.
Ludzie w przededniu zmian. Miłość i przyjaźń.	Ograniczone widzenie świata starych.	Apostrofa do młodych – zjednoczenie.	Pęknięcia w starym świecie. Wolność i zbawienie.
Zjednoczenie i wytrącenie świata z posad.	Świat na krawędzi.	Samotny płaz.	

1.	____	5.	____	9.	____
2.	____	6.	____	10.	____
3.	____	7.	____	11.	____
4.	____	8.	____		